

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-821/20-U

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Most, K. H. Borovského 1146, příspěvková organizace
Sídlo	K. H. Borovského 1146, 434 01 Most
E-mail	ddkhh@edu-most.cz
IČ	62 209 256
Identifikátor	600 029 328
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Miroslava Kavecká
Zřizovatel	Ústecký kraj
Místo inspekční činnosti	K. H. Borovského 1146, Most
Termín inspekční činnosti	26. 1. 2021 – 28. 1. 2021, 18. 2. 2021 a 19. 2. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b), c) a odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivě výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují povinnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Most, K. H. Borovského 1146, příspěvková organizace (dále „zařízení“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Zařízení poskytuje přímé zaopatření dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo předběžným opatřením. V době inspekční činnosti bylo evidenčně umístěno v šesti rodinných skupinách 47 dětí. Ve spádové mateřské škole se vzdělávalo sedm dětí, dvě v přípravné třídě základní školy, 32 žáků v základních a pět ve středních školách.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka stanovila po nástupu do funkce v roce 2018 koncepční záměry dalšího rozvoje zařízení. Jsou definovány obecně, bez určení konkrétních kroků k dosažení hlavních cílů a bez vazby na další dokumenty (školní vzdělávací program, roční plány zařízení). Pro naplňování záměrů ředitelka nedokázala vytvořit pozitivní pracovní prostředí podporující spolupráci zaměstnanců, nenastavila účinný evaluační systém. Nedostatky byly zjištěny v řízení dětského domova, vnitřním informačním systému, kontrolní a hospitační činnosti.

Přetrvává fluktuace pedagogických i bezpečnostních pracovníků, tím dětem s prožitými negativními zkušenostmi chybí stabilní citové zázemí, ztrácejí jistotu. Některé při rozhovorech uváděly, že se jim po vychovatelích, kteří ukončili pracovní poměr, nebo jim nebyl prodloužen, stýská. Od večerních hodin zajišťují nad dětmi dohled bezpečnostní pracovníci. Přestože od poslední inspekční činnosti došlo ke zvýšení počtu o jednoho pracovníka, není tento stav vzhledem k rozložení bytových jednotek v komplexu zařízení optimální. Náročnost jejich práce a absence pedagogů ve večerních hodinách neumožňují výchovně reagovat na problémy a situace, které v zařízení ve večerních hodinách vznikají (nekázeň, agrese, přecházení dětí do jiných bytů, kouření).

Nekvalifikovaní pedagogové si potřebnou kvalifikaci doplňují nebo splňují zákonem stanovenou výjimku. Začínajícím pedagogům chybí efektivní metodická podpora včetně průběžného hodnocení. Pozitivem je přítomnost psychologičky, která vybraným dětem poskytuje pravidelnou psychologickou podporu. Někteří vychovatelé postrádají odbornou zpětnou vazbu k další výchovně-vzdělávací práci s dětmi.

Řízení pedagogických procesů vykazuje rizika. Vnitřní informační systém není funkční. Netransparentní vymezení kompetencí vedoucí vychovatelky a nedodržování stanovených postupů se následně promítá do nejednotného postupu vychovatelů, což je negativně vnímáno samotnými dětmi. Pravidelné porady byly během epidemie nahrazovány vzkazy organizačního rázu v elektronickém informačním systému. Systematická průběžná kontrola a dodržování plnění stanovených úkolů včetně přijímání efektivních opatření při zjištění nedostatků neprobíhala. Kontrolní systém se zaměřuje pouze na kontrolu dokumentace, hospitační činnost probíhá ojedinele. Nevhodné vytýkání chybných postupů vychovatelů ředitelkou před dětmi je rizikem pro snížení autority pedagogů, některé děti vnímají tyto výtky jako nespravedlivé. Přestože si ředitelka uvědomuje narušenou negativní atmosféru v zařízení, nezajistila pedagogům nezávislého supervizora nebo jiného odborníka, který by pomohl při řešení problematických situací vznikajících při činnostech s dětmi i komunikaci mezi pedagogy a vedením a pedagogy navzájem. Formální charakter má dětská spoluspráva, její složení není stabilní, děti nejsou cíleně vedeny ke spoluzodpovědnosti za svoji rodinnou skupinu a spolupodílení se na chodu zařízení.

Každá rodinná skupina má samostatnou bytovou jednotku. Uspořádání bytů dává dětem dostatek příležitostí k vytváření a rozvoji dovedností spojených se sebeobsluhou a chodem běžné domácnosti. Děti mají dostatečné množství hraček i společenských her. Počítačová

podpora pro distanční výuku se v průběhu inspekční činnosti na podnět inspekčního týmu zkvalitnila, byly dokoupeny kamery, sluchátka, děti využívaly více počítačů nebo notebooků.

Vedení zařízení získává další finanční prostředky nejen od nadací či neziskových organizací, ale také od soukromých i právnických osob, které jsou využívány zejména na rozmanitou zájmovou činnost podporující smysluplnou náplň volného času, postupné zkvalitňování materiálně-technických i personálních podmínek zařízení. Navázaná partnerství s dalšími organizacemi umožňují rozšíření nabídky výchovně-vzdělávacích činností a podporují místní patriotismus.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Při umístění do dětského domova je dítě seznámeno se svými právy, povinnostmi a vnitřním řádem. Klíčovým pracovníkem se stává zpravidla kmenový vychovatel. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že ho znají, mohou se obracet se svými dotazy také na jiné dospělé v zařízení. Na ředitelku se některé z oslovených dětí neobrací, protože k ní nemají důvěru. Některé děti popisovaly nepříjemné zážitky, hovořily o nevhodném jednání ředitelky.

Zařízení vytváří podmínky pro umístění sourozenců v jedné rodinné skupině, přesto z rozhovoru s dětmi vyplynulo, že byli dva sourozenci přemístěni do jiné skupiny bez předchozího projednání s nimi, ačkoli v individuálním plánu ochrany dítěte byly pozitivně hodnoceny sourozenecké vztahy zejména k mladším sourozencům. Z pozorování i rozhovorů s dětmi vyplynulo, že se smí navzájem navštěvovat v bytech jednotlivých rodinných skupin, jak bývá v běžných rodinách obvyklé. V zařízení však není nastaven transparentní systém vstupu jiných vychovatelů, než kmenových, do pokojů dětí jiných rodinných skupin v době, kdy v bytě nejsou děti ani jejich vychovatelé přítomni. Některé děti a vychovatelé takový vstup vnímají jako zásah do soukromí.

V průběhu distanční výuky pracovali s žáky vychovatelé. Komunikace mezi pedagogy a dětmi probíhala v klidné atmosféře, pedagogové děti slovně hodnotili, motivovali je k lepším výkonům. Nevyužívali však účelnou zpětnou vazbu a nepodporovali sebehodnotící dovednosti dětí, byť se to při distanční výuce a pozdější přípravě na vyučování nabízelo. Z plánů týdenní činnosti vyplynulo, že docházelo i k situacím, kdy jedna vychovatelka měla na starosti až 11 dětí, což mohlo snižovat efektivitu vzdělávání.

V době prezenčního i distančního vzdělávání se děti do bytu své rodinné skupiny mohou vracet až s počátkem přímé výchovně-vzdělávací činnosti tzv. kmenového vychovatele ve 14:00 hod. Do té doby je organizována výchovně-vzdělávací činnost všech přítomných dětí zejména ve společenské místnosti s ranní vychovatelkou a případně v dalších prostorách domova za přítomnosti vedoucí vychovatelky či ředitelky. Bezprostředně po příchodu do bytu probíhala příprava na vyučování, což s ohledem na psychohygienické potřeby dětí nebylo vhodné. Po přípravě na vyučování se děti účastnily výtvarných a pracovních aktivit, některé odcházely na samostatné či společné vycházky. Večer převažovaly režimové činnosti, příprava jídla, úklid, osobní hygiena a volno.

V rámci přípravy na budoucí samostatný život se děti aktivně podílejí na chodu domácnosti jako v běžných rodinách. Mezi jejich povinnosti patří zejména péče o své věci a dílčí služby v rámci zajištění běžného chodu rodinné skupiny, o které se děti podle rozpisu střídají. U starších dětí je doplněna např. obsluhou pračky a kuchyňských spotřebičů. Během víkendů si děti pod dohledem vychovatelů nakupují, vaří, případně si v týdnu pečou, ohřívají připravené polotovary.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zavedená pravidelná měsíční setkávání dětí a vychovatelů jednotlivých rodinných skupin s vedením zařízení při zprísněných epidemických opatřeních neprobíhala. Nastavené vyhodnocování podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání tak bylo přerušeno. Vychovatelé využívají k hodnocení dětí stanovená pravidla vnitřního řádu, která jsou umístěna na nástěnkách rodinných skupin. Hodnoticí systém je dětem známý a jimi akceptovaný. Opatření ve výchově jsou dětem srozumitelná, vychovatelé je s nimi projednávají. Hodnocení aktivit a chování dětí v rodinných skupinách probíhá pravidelně na konci týdne, případné nedodržení pravidel či negativní hodnocení ze školy řeší vychovatelé okamžitě individuálně, s dětmi pak společně hledají řešení. Z negativních opatření jsou ukládány zákazy atraktivních činností (sledování televize, používání počítačů) a volných vycházek. Ze záznamů výchovných opatření výrazně převažují záporná opatření nad kladnými, což snižuje motivaci dětí. Bylo zjištěno udělení opatření ve výchově, které bylo uloženo v rozporu s právním předpisem a vnitřním řádem zařízení.

Dětem jsou poskytovány osobní dary a věcná pomoc v souladu s právními předpisy a vnitřním řádem dětského domova. Kapesné je vypláceno v maximální stanovené výši. Děti jsou vedeny k hospodaření s penězi, mají možnost s nimi nakládat dle vlastního uvážení, poznávají hodnotu peněz, čímž je u nich podporována finanční gramotnost. Mohou zároveň získat osobní dar a peněžitý příspěvek k narozeninám nebo dalším obvyklým příležitostem. Při odchodu je všem zletilým dětem poskytována věcná podpora v maximální výši.

Téměř čtvrtina nově příchozích dětí má zajištěnu komplexní diagnostiku místně příslušného diagnostického ústavu. Při zpracování programu rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) vycházejí vychovatelé také z průběžné pedagogické diagnostiky, ovšem bez spoluúčasti dětí, což snižuje jejich motivaci k dosahování osobních cílů. Každé dva měsíce jsou PROD vyhodnocovány a aktualizovány. V některých případech jsou cíle stanoveny velmi obecně, jejich ověřitelnost a aplikace do konkrétních výchovně-vzdělávacích činností není systematicky sledována. Návaznost týdenních plánů na PROD je minimální, zaměřují se zejména na plnění školních povinností, osobní hygienu a péči o pořádek.

Zařízení umožňuje dětem rozvíjet své nadání v zájmových aktivitách, navštěvují výtvarné, hudební obory základní umělecké školy, jsou členy sportovních klubů. Pravidelnou nabídku výchovně-vzdělávacích aktivit vedených vychovateli, např. taneční kroužek, keramika, doplňují výlety, rekreační a sportovní víkendové pobyty.

Minimální preventivní program je zpracován v obecné rovině, nereaguje na aktuální problémy, které se v zařízení vyskytují. Ve sledovaném období řešili vychovatelé slovní i fyzickou agresivitu, obtěžování, nežádoucí intimní kontakty a alkohol. Během inspekční činnosti si děti stěžovaly na opakované krádeže, obávaly se o své osobní věci. Vychovatelé ani vedení nepostupují při řešení rizikových jevů podle pravidel stanovených v minimálním preventivním programu. Reakce na vzniklé situace byly operativní bez promyšlené strategie.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Nové ředitelce, která nastoupila v roce 2018 do funkce, se nedaří odstranit nedostatky zjištěné při předchozí inspekční činnosti. Přetrvávají vážné problémy v komunikaci uvnitř zařízení.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nedostatky v řízení pedagogických procesů mají negativní vliv na potřeby dětí, pocit bezpečí a sounáležitosti.
- Chybí jasné nastavení pravidel umožňujících efektivní komunikaci.
- Zařízení nemá nastaven účinný evaluační systém.
- Plánování výchovně-vzdělávací činnosti nevychází z individuálních potřeb dětí stanovených v PROD.
- Zpracování PROD bez spoluúčasti dítěte snižuje jejich motivaci k dosahování osobních cílů.
- Fluktuace pedagogických a bezpečnostních pracovníků má nepříznivý vliv na emocionální stabilitu dětí. Začínajícím pedagogům není věnována efektivní podpora.
- Výrazná převaha záporných opatření ve výchově ztrácí motivační charakter udělovaných opatření.
- Noční služby zajišťují nepedagogičtí pracovníci.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Provést vyhodnocení sociálních vztahů na pracovišti i v rámci komunity dětí, následně přijmout účelná opatření.
- Vytvořit transparentní vnitřní informační systém.
- Stanovit jednoznačné kompetence vedoucích pracovníků.
- Analyzovat vnitřní kontrolní systém, identifikovat jeho rizika a přijmout adekvátní opatření.
- Poskytovat účinnou metodickou podporu pedagogickým pracovníkům.
- Zabezpečit noční služby pedagogickým pracovníkem, který může vykonávat výchovnou činnost a řešit problémové situace.
- Změnit organizaci vzdělávání dětí před příchodem kmenových pracovníků.
- Nastavit jednotná pravidla pro vstup vychovatelů jiných rodinných skupin do pokojů dětí.
- Zapojit děti do tvorby plánů rozvoje osobnosti dítěte.
- Využívat celou škálu opatření ve výchově, včetně podmínečně uložených.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace Ústeckého kraje č. j.:94/2001 (ze dne 11. 1. 2019) včetně příloh
2. Jmenovací list ředitelky příspěvkové organizace Ústeckého kraje s účinností od 1. 8. 2018 (ze dne 14. 6. 2018)
3. Výpisy z rejstříku škol a školských zařízení (ze dne 22. ledna 2021)
4. Výkaz o zařízení pro výkon ústavní – ochranné výchovy (Z 14-01) podle stavu k 31. 10.2020
5. Personální dokumentace pedagogických a nepedagogických pracovníků (doklady o dosaženém vzdělání, bezúhonnosti a psychologické způsobilosti)
6. Individuální plány vzdělávání zaměstnanců 2019 – 2024
7. Výpočet přímé pedagogické činnosti a činnosti související s přímou pedagogickou činností v období od 1. 9. 2020
8. Inspekční zpráva České školní inspekce č. j.: ČŠIU-75/18-U (ze dne 10. 2. 2018)
9. Vnitřní řád č. j.: DD/1828/2019 s platností od 1. 9. 2019
10. Plán kontrol září – srpen 2020/2021
11. Zápis o skutečnostech zjištěných při inspekční činnosti (ze dne 19. 2. 2021)
12. Koncepce Dětského domova (bez datace)
13. Záznamy z jednání porad vedení vedené ve školních rocích 2019/2020 a 2020/2021
14. Školní vzdělávací program č. j.: DD/5114/2013 s účinností aktualizace od 1. 1. 2019
15. Vnitřní informační systém EVIX (týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti, denní přehled doby výkonu práce pracovníků, průběžné pohyby dítěte, seznam uložených opatření ve výchově)
16. Roční plán zařízení pro školní rok 2020/2021 vydaný dne 1. 9. 2020
17. Roční plány výchovně-vzdělávací činnosti rodinných skupiny platné pro školní rok 2020/2021 – vzorek
18. Osobní spisy dětí – vzorek
19. Plán rozvoje osobnosti dítěte – vzorek
20. Individuální plán ochrany dítěte – vzorek
21. Minimální preventivní program pro prevenci rizikového chování dětí a mládeže platný pro školní rok 2020/2021 vydaný dne 1. 9. 2020
22. Vyjádření vychovatelů k otázkám
23. Osobní dopisy o situaci v dětském domově psané dětmi

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Stanislava Kudrmannová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu	Mgr. Stanislava Kudrmannová v. r.
Mgr. Romana Vencová, školní inspektorka	Mgr. Romana Vencová v. r.
PaedDr. Jitka Kozáková, školní inspektorka	PaedDr. Jitka Kozáková v. r.
Bc. Jana Sejvalová, kontrolní pracovnice	Bc. Jana Sejvalová v. r.

V Ústí nad Labem 25. 3. 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Miroslava Kavecká, ředitelka školského zařízení	Mgr. Miroslava Kavecká v. r.
---	------------------------------

V Mostě 29. 3. 2021